

pe. — Nove knjige: Gimnastičke igre. Te-
lovalne igre. II. del.

— k **Srpski Književni Glasnik**, knjiga
V., br. 8, od 16. aprila 1922. ima sledeči
sadržaj: Palanački vihor, pripovetka od
Borivoja Jevtića; Florijana Kranjčeca,
pripov. (II.); od Miroslava Križke; Pilot,
pesma od Vladimir Nazora, Mesečina,
pes. od VI. Nazora; Vetr, pes. od Tim.
Ujevića; Pesme za Li od Momčila Seles-
kovića. — Anketa o srpsko-hrvatskim
odnosima (II.): Dr. Tomo Maretić, Melko
Čingrija, Dragiša Lapčević, Dr. Risto Je-
remić, Dr. Pero Slijepčević, Milutin Jak-
šić. — Predratna i poratna pričanja,
(kraj) od Br. Lazarevića, Istina o kolu-
barskoj bitki (I.) od generala Ž. P. Pavlo-
vića. Umetnički pregled. — Politički pre-
gled. — Ocene i prikazi. — Beleške.

— k **Priroda**, popularni časopis hrv.
prirodoslovnog društva u Zagrebu, god.
XII. br. 1, od januara 1922 ima sledeči
sadržaj: Članci: Naše primorje i nje-
govo životinjstvo, Položaj biljnoga sveta na
zemlji. Uloga tropizama i ritma pri ishra-
ni larva insekata. Česlugar, Novi fosilni
čovjek. Borba o teoriji relativnosti. Frid-
jo Nansen, Max Verworm. — Pabirci. —
Razgovori.

Naša gospodarska organizacija.

— **Tvornica učil in šolskih potreb-**
ščin, r. z. z. o. j. v Ljubljani je imela dne
13. t. m. svoj II. redni občni zbor. Pred-
sednik Josip Reisner pozdravi vse na-
vzoče, konstatira sklepčnost in otvori
zborovanje. Preide takoj na dnevni red.
Poročilo o združnem poslovanju in ra-
čunskem zaključku za l. 1921 poda tov.
Grim, iz katerega posnamemo sledeče:
1. Upravni svet, katerega funkcije pote-
lejo po § 18. zadr. pravil šole po 3 po-
slovnih letih, je v svojih sejah razprav-
ljal in sklepal le o pripravi, ki naj se iz-
vrše, da pridemo prej do zgradbe tvornice.
Storil je vse potrebne korake in dobil
materijalno in moralno pomoč v organi-
zaciji sami, med svojimi tovariši(-cami),
predvsem pa v vodstvu naše tiskarne, ki
nam je vedno v vsakem času in ob vsaki
priliki na uslugo. S posojilom, ki nam ga
je tiskarna dala na razpolago, smo poleg
premičnin kupili tudi skupno s "Tiskar-
no" in "Učiteljskim konviktom" 219 a ob-
segaioče zemljišče ob Linhartovi ulici, v
vrednosti 140.000 K. Naši zadrugi se je
pripoznala lastninska pravica, ki je bila
elasma sklepa dež. sodišča, odd. IV., z
dne 13. maja 1921 tudi zemljiščno iz-
vršena, do ene tretjine tega zemljišča.
Skupno aktivno premoženje premičnin in
nepremičnin zadruge znaša danes 744.925
kron 50 vin. — Na kupljenem zemljišču
je temelj za zgradbo že izkopan in ko bo-
do razmere dopuščale, se takoj prične z
zidanjem prve stavbe — delavnice. Upati
je, da bo stavba v prvi polovici tega leta
že pod streho, nakar se takoj prične z ob-
ratom. — V poslovnem letu 1921, zadru-
ga ni obratovala, ampak se je zadovoljila
le z nabiranjem članov in s pripravami
za zidanje svoje tvornice. — V imenu
nadzorstva poda svoje poročilo tov. Bla-
gajne, v katerem izreka upravnemu sve-
tu zaupanje in zahvalo za dosedanje uspe-
šno delovanje ter predlaga občnemu zbo-
ru odobritev računskega zaključka za l.
1921. — Izvršile so se nato volitve v
nadzorstvo. Izvoljeni so bili tovariši:
Ivan Blaganje, Ivan Bernot, Ivo Tejkal,
Anton Gnus in Vita Zupančičeva. — V
debatih, ki so se razvile med posamez-
nimi točkami dnevnega reda, se je poja-
vila tudi misel, zgraditi stavbo novemu
podjetju kolikor mogoče z lastnimi de-
narnimi sredstvi, ker le od tujega kapi-
tala neodvisno podjetje zamore uspevati
v korist sebi, učitelstvu in vsemu naro-
du. V ta namen so se razposlale poleg
okrožnic na vsa učiteljska društva tudi
nabiralne pole, ki se naj razdele med
vplivne in agilne tovariše(ice) in naj se
pridno uporabljajo v svrhu nabiranja no-
vih članov-zadružnikov, ker le v skup-
nem organizatoričnem delu in v globoki
stanovski zavesti tiči ona sila, ki nas dvi-
ga kulturno, gospodarsko in politično.
Zato ne zanujajte prilike dragi tovariši
in cenjene tovarišice in pristopajte kot
člani k omenjeni zadrugi. Izpolnjene na-
biralne pole naj se vrnejo na naslov za-
druge, nakar se posameznikom takoj
vpošljejo zadružna pravila, pristopna iz-
java v podpis in gotovo številno položnic.
Prosimo pa zaradi nujnosti z delom takoj
pričeti. Čim večje število članov, tem hje-
trejši in večji uspehi, tem večja moč!
Tovariški pozdrav!

**Vsak Jugoslovan mora biti član
„Jugoslovanske Maticel“**

Naša kulturna organizacija.

— ko **Občni zbor Slovenske Šolske
Maticel** se je vršil v sredo, 12. 4. 1922 z
začetkom ob 14 uri v osnovni šoli na Le-
dini v Ljubljani. Navzočih je bilo radi sla-
bega vremena, ki je bilo dan poprej, in
radi slabih poti vendar še zadostno šte-
vilo članov.

Po pozdravu ugotovi predsednik **Dr.
Pivko** na podlagi § 20. društvenih pravil
sklepčnost in preide takoj na dnevni red.
V svojem govoru ni imel namena podati
kritike niti smernic, hotel je le opozoriti,
da je tekom občnega zbora treba rektifi-
kacije pravil, ki imajo zastarelo besedilo,
ki se nai času primerno formulira. Nato
omeni izredni občni zbor, na katerem je
bil radi smrti rav. Schreinerja za pred-
sednika. Končno opraviči sklicanje obč-
nega zbora v velikonočnem času, dasi je bil
doslej običaj, da se je vršil obč. zbor ved-
no v božičnem času To pa je bilo treba
storiti največ radi računov, ki jih v pre-
teklem Božiču še ni bilo mogoče skleniti,
in tudi radi drugih okolščin (zastanek de-
la v tiskarni itd.), radi česar se odbor
svojih del ob Novem letu 1922 ni imel za-
vršenih.

Iz poročila tajnika **Drja. Kovačiča** po-
snemamo, da so bila na obč. zboru, ko je
bil izvoljen novi predsednik, izpolnjena
namesto umrlih odbornikov tudi njihova
odborniška mesta in sicer so stopili v od-
bor kot odbornika prof. **Mar. Štupca** in
rav. **Ant. Dokler**, kot namestniki vse-
učil. prof. **Dr. K. Ozvald**, viš. šol. nadz.
E. Gangl in šol. nadz. **Pav. Flere**, kot
pregl. računov pa učitelja **V. Sadar** in
Keceji. — Članov je šlo družstvo v zad-
njem poslovnem letu 2452 in sicer 14
ustanovnih in 2528 rednih: njih število
se je tedaj zvišalo v zadnji poslovni dobi
za 396 rednih članov. Smer, ki je bila po-
dana odboru na zadnjem obč. zboru, je
bila pridržana, ni bilo mogoče le prire-
jati skupnih počitniških potovanj in to radi
prometnih težkoč in radi ogromnih ne-
premagljivih stroškov, ki bi iz njih nastali.
V literarnem oziru je odbor izpolnil vse,
kar mu je bilo na zadnjem rednem obč.
zboru naročenega. Ko je bil podan še na
kratko (v Učit. Tovarišu) program od odborove
seje do seje priobčeni zboru za pri-
hodno dobo, je bila izrečena zahvala mi-
nistrstvu prosvete, poverjenstvu za pro-
sveto in vere, zdravstvenemu odseku za
Slovenijo in ljubljanskemu magistratu za
izdatne podpore, končno pa tudi slov.
časnikom za priobčevanje društvenih ob-
jav, pred vsemi "Učiteljskemu Tovarišu".
— Ko je podal predsednik k tajnikovim
izvajanjem še nekaj pojasnil, je bilo taj-
nikovo poročilo odobreno.

Iz poročila blaginika ravnatelja **Dim-
nika** posnamemo, da je bilo v zadnji
poslovni dobi dohodkov 242.848,09 K,
izdatkov 241.420,19 K, ali skupnega de-
narnega prometa 484.268,28 K, torej krog
pol milijona kron; torej prebitka 31. 12.
1921: 4.627,90 K. Vendar je prebitke le
navidezen, ker je Učit. tiskarna predlo-
žila po sklepu računov še troškovniške za
tisk knjig za l. 1921; nekaj te vsote je že
poplačane, vendar ima še družstvo vedno
dolgove v znesku 11.480 Din. Po nekate-
rih pojasnilih, da družstvo kljub temu ni
pasivno, ker ima še veliko knjižno zalo-
go, ki je mnogo več vredna nego navede-
ni dolg; da se dolg poplača gotovo tekom
l. 1922, z izredno prodajo knjig, kolikor
se da preakumulirati iz dosedanjega od-
iemanja knjig; da Učit. tisk. eventualno
prevzame del knjižne zaloge s 25% nim
popustom, s čimer bi se dolg kril, se bla-
gajnikovo poročilo odobri.

Pregledovalci računov so predlagali
blaginiku odvezo; sprejeto.

Dodatno k blag. poročilu poroča viš.
šol. nadz. **Gangl**, da vlada ponekod ne-
razpoloženje za slučaj, da bi se letnina
zvišala. Zato poziva na izdatno in vztraj-
no agitacijo, pri čemer nai se povdaria
veliki pomen Maticinega dela. Nato je bil
sprejet njegov predlog, da se po potrebi
zviša letnina, vendar največ na letnih 20
Din.

Pred volitvami so bila časa in raz-
meram primerno rektificirana pravila, n.
pr. da društveni delokrog obsega vse
slovensko ozemlje (ne več posamezne
kronovine). Tudi o rednih občnih zborih je
bil storjen sklep, da se nai vršijo kakor
doslej vsaka 3 leta, vendar ne več v bo-
žičnem času zadnjega poslovnega leta,
nego v l. polovici prih. leta. Ustanovna
je bila zvišana na 400 Din za nove usta-
novnike, stari imajo doplačati enkrat
200 Din ali pa letno polovico letnine.

Pri volitvah je bil izvoljen stari od-
bor, le namesto prof. **Mar. Štupce** je
stopil v odbor učitelj **Pavel Plesničar**.

Med volitvami je prišel na občni zbor
delegat ministrstva prosvete, g. **Jovano-**

vič, ki ga je predsednik pozdravil med
živahno akklamacijo zborovalcev.

Ker se k slučajnostim ni nihče ogla-
sil, je predsednik zahvalil zborovalce za
noset obč. zbora, jim zaklical: »Na svi-
denje čez tri leta!« in zaključil občni zbor.

Na odborovi seji, ki je sledila občne-
mu zboru, se je novi odbor konstituiral
tako-le: Predsednik: **Dr. Ljudevit Pivko**,
podpreds.: **Fran Gaberšek**; tajnik: **Dr.
Maks Kovačič**; blaginik: **Pavel Plesni-
čar**; knjižničarka: **Vita Zupančičeva**; od-
borniki: **Ljudevit Černei**, **Jakob Dimnik**
in **Janko Košir**; odborniški namestniki:
Pavel Flere, **Engelbert Gangl** in **Dr. Karl
Ozvald**; pregled. računov: **Alojz Keceji** in
Vendelin Sadar. — Od sklepov te seje bi
bilo omeniti: Prihodnjemu občnemu zbo-
ru se predloži, da imenuje dosedanjega
blaginika, ravnatelja **Jakoba Dimnika**, ki
je iz zdravstvenih razlogov odložil blaga-
jniški posel, v priznanje njegovih zaslug
za S. Š. M. za častnega člana. — Rokop-
ise za Pedag. Zbornik morajo strokov-
njaki, ki jih dobijo v oceno, predložiti
društvenemu odboru, ki še le končno do-
voli natis v Zborniku. — Rokopis šol.
nadz. **Finka** z metodično razpravo o pou-
ku slovenščine v šolah z nemškimi učnim
jezikom se odstopi uredništvu »Popotni-
ka«. — Končno se oddajo strokovnjakom
v oceno rokopiši: **Botanični slovar**, **Pouk**
tujih jezikov (bivši šol. nadz. **M. Šijanec**)
in **Ukoslovje matematike** († **L. Lavtar**).
M. K.

— ko **Knjige Slov. Šolske Maticel** za
l. 1921. se oddajajo nečlanom po knji-
žni cenah, ki so razvidne v zadnjem
Maticinem poročilu, nakar se naročnike
izrecno opozarja. Cena 8 Din za l. 1921
velja tedaj le za one, ki so bili v tem letu
članj Maticel. Toliko v znanje, da ne bo
nesporazumljenja pri naročevanju!

— ko **Slov. Šolska Matica** opozarja
zlasti mlajše slovensko učitelstvo, da se-
ga pridno po njenih knjigah in si tako iz-
popolnjuje svojo strokovno knjižnico. Z
malo izloma je dobili še vse knjige, ki so
izšle pri Matici od l. 1901. dalje. Naročila
je nasloviti na tov. **Pavla Plesničarja**,
Ljubljana — Komenskega ul. 8.

— ko **Izkupilec za bloke smo prejeli**
doslej od teh-le učiteljskih društev:
okraj Sv. Lenart (125 Din), okraj Celje
(125 Din), okraj Šoštanj (200 Din), okraj
Ormož (127 Din), okraj Marenberg (100
Din) in okraj Laško (70 Din). — Ostala
društva prosimo, da nam blagovolijo po-
slati nabrani denar čimprej po priloženem
čeku. Blagovolite razpečati tudi ostale
listke. Uspevanje pedagoško — didakti-
škega krožka je v prilog tudi učitelstvu
in šolstvu izven Maribora. Snujemo znan-
stveno knjižnico in ko bo ta dovolj ob-
širna, bomo izposojali knjige tudi izven
Maribora. — **Ped. did. krožek v Mari-
boru.**

Iz naše stanovske organizacije.

Delo okrajin društev v Sloveniji.

— **RADOVLJSKO OKRAJNO UČI-
TELJSKO DRUŠTVO ZBORUJE** dne 11.
maja t. l. (četrtak) ob 10. uri dopoldne na
Breznici. Kosilo je obvezno prijaviti šol-
skemu vodstvu. Po kosilu ima sejo peda-
goški odsek.

— **KOZJANSKO UČITELJSKO
DRUŠTVO** zboruje dne 11. maja t. l. ob
10. uri v Zagorju. Vzpored: 1. Zapisnik. 2.
Dopisi. 3. Deška ročna dela. (Hospitaci-
ja.) 4. Potovanje slovenskih kmetov po
Srbiji. Poroča tovariš **Tomo Kurbus** iz
Slivnice. 5. Volitev delegatov za pokra-
jinsko skupščino UJU. 6. Slučajnosti.
Udeležba obvezna.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA
KOČEVSKI OKRAJ** zboruje dne 13. ma-
ja t. l. ob 2. popoldne na osnovni šoli v
Dobropoljah. Na dnevnem redu je redni
občni zbor društva in kmetijsko preda-
vanje g. v. sadj. nadzornika **Fr. Črnogor-
ja**. Prihod v Dobropolje z opoldanskim
vlakom. Glede kosila nai se vsak sam
priglasil pri tov. **Filipču**, učitelju v Dobre-
poljah. — Odbor.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA
CELJSKI OKRAJ** zboruje v četrtek
dne 11. maja t. l. v mestni osnovni šoli v
Celju. Od 8. do 9. ure pevška vaja. Vsi
pevci in pevke se prosijo, da prinesejo
sekirice sigurno seboj. Točno ob 10. uri
začetek zborovanja po sledečem vzpore-
du: 1. Zapisnik. 2. Dopisi, društvene in
stanovske zadeve. 3. »Iz rastlinskega
življenja« podava ravnatelj meščanske
šole **Serajnik Beno**. 4. Slučajnosti in pred-
logi. Vprašalna škrinjica. Popoldan skup-
ni izlet v bližnjo okolico Celja. Udeležba
za vse člane obvezna ter se nai odsornost
opraviči. Odbor.

— **LITIJSKO OKRAJNO UČITELJSKO
DRUŠTVO** zboruje dne 13. maja t.
l. ob 10. uri dopoldne v Litiji s sledečim
dnevnim redom: 1. Nagovor predse-
dnika; 2. sedanjim razmeram in potrebam
odgovarjajoče poročilo tov. nadzornika
J. Bezeljaka; 3. poročilo tov. **Zinke Fur-
lanove** glede »Gospodinskih šol«; 4. do-
ločitev kraja, časa in referatov za pri-
hodnje zborovanje; 5. prosti predlogi in
nasveti; 6. ugotovitev članstva. — Bla-
gajnikova vlnudna, a odločna zahteva je,
da vsak zadosti svoji dolžnosti s tem, da
poravnava članarino v tem mesecu vsaj za
l. polletje, z drugim pa za l. polletje s
primernim prostovoljnim dodatkom, kot
je bilo sklenjeno na občnem zboru (4. fe-
bruarja 1922), da more tudi on navzgor
izpolniti svojo dolžnost! Dalje izvolite
prinesiti tudi vsi oni, ki ste na zadnjem
zborovanju dobili bloke za »Učit. kon-
vikt« znesek razprodanega števila s sa-
bo, da se odpošlje na pristojno mesto. —
Novince našega okraja vabimo k pristopu.
Naš okraj se polagoma želi otre-
stati gmahljivcev in morebitnih parasitov.
Kdor res ne more priti, se najprikladneje
opraviči s tem, da društveni blaginik na-
kaže minimalni znesek 5 Din. K mnogo-
brojni udeležbi pozivlja — odbor.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA
PREKMURJE** je zborovalo dne 8. aprila
na državni narodni šoli v Murski Soboti
s sledečim vzporedom: 1. Zapisnik zad-
njega zborovanja. 2. Dopisi. 3. Šolski za-
kon. 4. Predlogi in nasveti. 5. Slučajnosti.
Tovariš predsednik pozdravi navzoče
zborovalce, posebno novostopivše čla-
ne. Poziva vse k skupnemu smotrenemu
delovanju. — Zapisnik zadnjega zboro-
vanja se prečita in brez ugovora odo-
bri.

Dopisi: Pokrajinski odbor »Jugoslo-
vanske Maticel« v Ljubljani se s posebnim
dopisom obrača na društvo s prošnjo za
intenzivno delovanje učiteljsstva pri zbi-
ranju »Pirhov«. Letošnja zbirka mora
nadkriti lansko dobro uspešo zbirko
»Pirhov«. — Tov. **Rusjan** predlaga, naj
se na vseh šolah uvede zbirka znamk v
prid »Jugoslov. Maticel«. Sprejeto.

Glede skupljanja sredstev za zidavo
lastnega poslopja tvornice učil, priporoča
tov. predsednik nai si društveniki po
možnosti nabavijo deleže v iznosu 100
Din, plačljive v 4 obrokih. — Tov. **Kotnik**
Jože nabira imena onih, ki deleže kupijo.
K društvu »Učiteljski dom« v Mari-
boru pristopijo vsi člani društva. Pristop
je obvezen.

Šolski zakon. Ker bi vsled poznega
časa bili referati o spremembah Radoje-
vičevega šolskega zakona brezpredmetni
in vsled kratkega časa, se le-te opusti.
Tov. predsednik poroča, da bo po priza-
devanju našega delegata v enketi tov.
nadzornika **Flereta** zmagal v glavnem
svoječasno od »Zveze« predloženi načrt,
kar se vzame z zadovoljstvom na zna-
nje.

**Obrekovalci učiteljsstva in njega vo-
diteljev** rastejo tudi v Prekmurju kot go-
be po dežju. Organ nar. poslanca **Klekla**,
»Novine« so v eni zadnjih številok ne-
sramno napadle velezaslužne može na
šolskem polju: viš. šolsk. nadz. **Gangla**,
ravnatelja **Dimnika** in okrajnega šol. nad-
zornika **Jurka**. V »boju« za obrambo svo-
jih nekdanjih absolutističnih pravic do šol
in učiteljsstva se poslužujejo vsega, kar
jim pride pod roko. Najljubše orožje je
pač laž in obrekovanje! In pri tem se sli-
šijo obupni kliči: »Vera je v nevarno-
sti...!« Da se v bodoče preprečijo ena-
ki ostudni napadi na naše vrste, je stori-
lo »Učiteljsko društvo za Prekmurje« po-
trebne korake.

Med slučajnostmi so bile v razgovo-
ru zanimive zadeve lokalnega značaja.

Obisk na naših zborovanjih je od
zborovanja do zborovanja slabši. Opaža-
mo v zborovalni sobi vedno iste obraze,
a še med temi mnogo pasivnih. Zdi se
mi, da imamo — žalostno sicer — med
seboj ne premajhno število takih članov,
ki se hlinijo organizaciji in društvu le ta-
krat, ko zajemajo dobrote organizacije z
veliko žlico. Tovariši! mera se polni! Na
prihodnjem zborovanju se resno pomeni-
mo, kako pridemo brezbriznosti do žive-
ga. Naša sveta dolžnost je posecati dru-
štvena zborovanja. V slučaju neudeležbe
se mora vposlati opravičilo.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA
MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO** je
zborovalo 10. aprila 1922. popoldne v
deklški ljudski šoli na Studencih. Ob 15.
uri se je zbralo učitelstvo pred delavni-
co južne železnice ter šlo v več skupi-
nah pod vodstvom raznih gospodov iz
delavnice, ki so iz prijaznosti razlagali
delo in ustroj te velikanske delavnice, v
razne objekte. Po dvurnem ogledova-
nju tega res zanimivega obrata je šlo
učitelstvo v deklško ljudsko šolo na
Studencih. Po običajnem pozdravu pred-